

บทที่ 2

เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่องตัวชี้วัดแนวทางการบริหารโรงเรียนกวดวิชาที่สอดคล้องกับวิถีอิสลามในจังหวัดปัตตานี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสาร และผลงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้เป็นแนวทางในการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชา
 - 1.1 ความหมาย
 - 1.2 เหตุผลที่ต้องกวดวิชา
 - 1.3 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสถาบันกวดวิชา
 - 1.4 สภาพปัจจุบัน
 - 1.5 มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. 2562
2. วิถีอิสลาม
3. การบริหารโรงเรียนกวดวิชาแบบวิถีอิสลาม
4. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
 - 4.1 งานวิจัยในประเทศ
 - 4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

2.1 แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชา

จากการศึกษาข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชา ผู้วิจัยได้แบ่งเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับโรงเรียนกวดวิชา โดยรวมเอาหลักการที่สำคัญมาเป็นแนวทางในการทำวิจัย และยึดหลักการแนวความคิด และทฤษฎีที่นักวิชาการหลาย ๆ ท่านได้บัญญัติเอาไว้ ซึ่งแบ่งได้ดังนี้

2.1.1 ความหมายของการกวดวิชา

การกวดวิชา หมายถึง การจัดการเรียนรู้และจัดกิจกรรมการเรียนการสอนในรูปแบบต่าง ๆ เพื่อเสริมความรู้นอกเหนือในห้องเรียนและเน้นย้ำ ทบทวนเนื้อหาวิชาที่เคยศึกษาให้เข้าใจมากยิ่งขึ้นโดยเฉพาะวิชาทางวิชาการ (เช่น วิชาทางภาษาและวิชาคณิตศาสตร์) ภายในเวลาที่จำกัด โดย

ครูผู้สอนหรือตัวต่อ เพื่อประโยชน์ทางการเงิน หรือการพาณิชย์อย่างหนึ่ง โดยใช้รูปแบบการสอนที่แตกต่างไปจากการสอนตามปกติทั่วไป อีกทั้งเป็นการส่งเสริมการเรียนรู้นอกห้องเรียนและการเรียนรู้ตลอดชีวิตตามพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 ผู้เรียนสามารถนำไปใช้ประโยชน์ตามวัตถุประสงค์ และบรรลุเป้าหมายของผู้เรียนแต่ละคนต่อไป (ประกาศคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน, 2558; พรหมสร, 2553; Bray, 1999)

2.1.2 เหตุผลที่ต้องกวดวิชา

โรงเรียนกวดวิชาถูกเปรียบว่าเป็น “เงาของระบบการศึกษา” (shadow education) สะท้อนความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาและแสดงให้เห็นถึงความล้มเหลวของรัฐที่ไม่สามารถจัดการศึกษาให้แก่พลเมืองทุกคนได้อย่างเท่าเทียมและมีประสิทธิภาพ โรงเรียนกวดวิชาจึงกลายเป็นทางเลือกสำคัญ (คมสัน, 2560) อย่างไรก็ตาม แดง และโรเจอร์ (Dang & Rogers, 2008) กล่าวว่า “เราไม่ควรรีบด่วนสรุปว่า การเรียนพิเศษทำให้ความเหลื่อมล้ำของสังคมเพิ่มขึ้น หรือเสนอว่า รัฐบาลที่ต้องการลดความเหลื่อมล้ำควรจำกัดจำนวนการเรียนพิเศษ โดยให้เหตุผลว่า ถ้าเราลองนึกถึง Counterfactual (เหตุการณ์ที่ตรงข้ามกับความเป็นจริง)ว่าจะเกิดอะไรขึ้นหากไม่มีการเรียนพิเศษ การเรียนพิเศษอาจไม่เกี่ยวอะไรกับความเหลื่อมล้ำก็ได้ รัฐบาลควรหาวิธีอื่นในการลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา แทนที่จะห้ามการเรียนพิเศษ โดยได้ยกตัวอย่างของเกาหลีใต้ที่ใช้การสุ่มเด็กนักเรียนเพื่อเข้าเรียน (A Secondary School Equalization Program) เพื่อลดความได้เปรียบทางด้านคุณภาพของโรงเรียนชั้นนำ และลดแรงจูงใจในการเรียนพิเศษ”

ปัจจุบันจะเห็นได้ว่ามีอัตราการขยายตัวของโรงเรียนกวดวิชาอย่างต่อเนื่องและได้รับความนิยมจากหลายประเทศทั่วโลก ซึ่ง เบย์ (Bray, 2021) ได้ทำการศึกษาพบว่า ในทวีปยุโรปตอนใต้ มีอัตราการเรียนกวดวิชาสูงมากเป็นพิเศษ ซึ่งได้รับแรงผลักดันจากระบบการเมืองและปัจจัยทางวัฒนธรรม ในยุโรปตะวันออกเป็นผลจากโครงสร้างทางเศรษฐกิจและสังคมที่มาพร้อมกับครูและคนอื่น ๆ ต้องหารายได้พิเศษ ในยุโรปตะวันตก การถือกำเนิดของการตลาดควบคู่ไปกับการศึกษาของรัฐบาลได้กระตุ้นให้เกิดการเติบโตของโรงเรียนกวดวิชา มีเพียงในยุโรปเหนือเท่านั้นที่ยังไม่มีการเติบโตมากนัก

ในขณะเดียวกันทางฝั่งของทวีปเอเชีย ในประเทศจีนโรงเรียนกวดวิชามีการแข่งขันที่สูงมากจนทำให้เกิดการเติบโตและการแข่งขันทางธุรกิจของโรงเรียนกวดวิชาอย่างดุเดือด เมื่อปี พ.ศ. 2561-2564 ประเทศจีนตระหนักถึงปัญหาและผลเสียของการกวดวิชา ประธานาธิบดีสี จิ้นผิง และรัฐบาลจึงเข้ามาแทรกแซงและออกกฎหมายควบคุมและป้องกันสิทธิเด็ก เพื่อป้องกันการเอาเปรียบและกอบโกยผลประโยชน์จากนายทุนต่าง ๆ จึงมีการสั่งห้ามเปิดสอนพิเศษในวันเสาร์อาทิตย์

และห้ามจัดการเรียนในรูปแบบออนไลน์แก่ผู้เรียนที่มีอายุต่ำกว่า 6 ขวบ ความพยายามล้มล้างระบบ การเรียนกวดวิชานี้ รัฐบาลมีนโยบายภารกิจลดความเหลื่อมล้ำด้านการศึกษา เพราะเป็นภัยคุกคาม สังคม จึงเริ่มเข้ามาจัดการและควบคุมโรงเรียนกวดวิชาที่ไม่มีใบอนุญาต เพื่อตรวจสอบโรงเรียน กวดวิชาให้มาตรฐานและมีใบอนุญาตเท่านั้น ซึ่งมีโรงเรียนกวดวิชาที่ไม่ผ่านเกณฑ์จำนวนมากต้องปิด ตัวไป ส่งผลให้การเปิดโรงเรียนกวดวิชามีความเข้มข้นยากขึ้นและต้นทุนสูงขึ้น อีกทั้งยังมีข้อกำหนด เพิ่มเติมเกี่ยวกับเรื่องขนาดสถานที่และห้องเรียน ช่องทางหนีไฟ แต่อย่างไรก็ตามหลังจากปี พ.ศ. 2561 จำนวนและปริมาณการเปิดใหม่ของโรงเรียนกวดวิชากลับเพิ่มขึ้นกว่า 600,000 แห่ง และในปี พ.ศ. 2563 เพิ่มขึ้น 400,000 แห่ง เพราะผู้ปกครองและนักเรียนยังคงมีความต้องการ รัฐบาลจึงเข้า มาควบคุมในเรื่องของการจัดการสอนและเนื้อหาให้เป็นไปในแนวทางเดียวกันตามที่รัฐบาลกำหนด เท่านั้น เพื่อคลายความตึงเครียดจากการแข่งขันทางการศึกษาของเยาวชนจีน โรงเรียนกวดวิชาในจีน จึงต้องปรับกลยุทธ์ให้ตอบรับกฎใหม่ของภาครัฐ ถือเป็นการให้ความสำคัญกับสุขภาพ การเติบโต อย่างเหมาะสมกับช่วงวัย และปกป้องสิทธิในการพักผ่อนของเด็ก รัฐบาลต้องการให้ความสำคัญของ การเรียนในห้องเรียนมากกว่าและให้โรงเรียนกวดวิชาเป็นส่วนเสริมการศึกษาของนักเรียน ซึ่งการเปลี่ยนแปลงครั้งนี้นั้นเป็นผลดีต่อนักเรียนมากกว่าเพราะเป็นการยกระดับคุณภาพโรงเรียนกวด วิชาที่เป็นสถานศึกษาทางเลือกของนักเรียน นอกจากนี้โรงเรียนกวดวิชานั้นมีติวเตอร์และซัพพลาย ด้วยตัวของตัวมันเอง การยกเลิก สั่งห้าม การเรียนกวดวิชาอาจไร้ความหมาย หากรัฐบาลไม่อาจ จัดหาระบบการศึกษาที่ดี มีคุณภาพ และทั่วถึงเท่าเทียมได้ (กรุงเทพธุรกิจ, 2564; ผู้จัดการออนไลน์, 2564; ไทยรัฐออนไลน์, 2564, สถาบันวิจัยเพื่อความเสมอภาคทางการศึกษา, 2564; สรวิศ, 2566; วรณพงษ์, 2563)

โรงเรียนกวดวิชานั้นเปรียบเสมือนตัวช่วยสำคัญที่มีความสำคัญและความจำเป็น อย่างมากที่ต้องให้การสนับสนุน เพราะเป็นตัวช่วยทางการศึกษาที่มีงานวิจัยรองรับมากมายทั่วโลกถึง ผลลัพธ์ที่เป็นที่ยอมรับ จากการศึกษาพบว่าผู้วิจัยมากมายเกี่ยวกับโรงเรียนกวดวิชา อาทิ กรรณิการ์ และคณะ (2561); เกรียงไกร และนวนลณี (2561); จุลติศ และคณะ (2560); ชวิศา และกษมา (2563); ณัฐพัชร์ (2559); เบญจรัตน์, (2560); อัญชลี และคณะ, (2563) พบว่าผู้เรียนตัดสินใจเลือก เรียนกวดวิชาด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

- 1) ทำให้มีโอกาสสอบเข้าเรียนต่อในมหาวิทยาลัยชั้นนำได้มากกว่าผู้ที่ไม่ได้เรียน
- 2) การเรียนการสอนในห้องเรียนไม่เพียงพอ ไม่สามารถทำให้ผลการเรียนดีขึ้น
- 3) ช่วยเสริมสร้างความมั่นใจ ในการเรียนในห้องและการสอบแข่งขัน
- 4) ช่วยแก้ปัญหาในการเรียนได้ เช่น ความไม่เข้าใจเนื้อหา การเรียนไม่ทัน
- 5) ต้องการเนื้อหาที่เข้มข้นกว่าในโรงเรียนเพื่อนการแข่งขันทางวิชาการ
- 6) ผลลัพธ์จากการเรียนเป็นที่น่าพอใจ คะแนนดีขึ้นจริง

- 7) ช่วยปรับพื้นฐานก่อนเข้าเรียนในระดับต่าง ๆ
- 8) ต้องการทบทวนบทเรียนและได้รับการสรุปเนื้อหาที่ตรงประเด็น
- 9) ต้องการเพิ่มเกรด เพิ่มคะแนนในห้องเรียน
- 10) ผู้สอนมีกลยุทธ์การสอนเฉพาะตัว น่าสนใจ และทำให้เข้าใจได้ง่ายขึ้น
- 11) ผู้เรียนอยากพบเจอเพื่อนใหม่ ๆ ต่างสถาบัน
- 12) เรียนเพื่อใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์

นอกจากนั้น ยังมีหลักฐานชี้ให้เห็นว่า การเรียนพิเศษช่วยเพิ่มผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน (Learning Achievement) สุวิมล (2552) ทำการศึกษาวิจัยเรื่อง ผลสัมฤทธิ์ของการกวดวิชาและการสอบคัดเลือกเข้าสถาบันอุดมศึกษาของรัฐ พบว่าผู้เรียนกวดวิชามีโอกาสสอบได้คณะหรือมหาวิทยาลัยที่ต้องการเรียนสูงกว่าผู้ที่ไม่เรียนกวดวิชา 10.80 เท่า ซึ่งสอดคล้องกับ เฮ และ ปาร์ค (Ha & Park, 2017) ทำการวิจัยเรื่อง โปรแกรมหลังเลิกเรียนและการกวดวิชาส่วนตัวสามารถช่วยปรับปรุงผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนได้หรือไม่ ทบทวนผลกระทบในโรงเรียนมัธยมศึกษาของเกาหลี ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า การสอนเสริมหลังเลิกเรียน และการกวดวิชาแบบตัวต่อตัวมีส่วนทำให้ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนมัธยมเกาหลีเพิ่มขึ้น เช่นเดียวกันกับ อี (Ee et al., 2021) ได้ทำการศึกษาการเรียนกวดวิชาเคมีของนักเรียนมัธยมในประเทศมาเลเซีย พบว่านักเรียนต้องการเสริมความเข้าใจและความรู้ด้านเคมี เนื่องจากได้สัมผัสกับวิธีการสอนที่หลากหลาย อีกทั้งความต้องการการเรียนรู้ของนักเรียนมีสูง โดยผู้สอนจะปรับแต่งบทเรียนตามความต้องการของนักเรียน ในขณะที่เรียนกวดวิชา ก็จะเสริมบทเรียนปกติด้วยการจัดให้มีเปิดรับการทดลองและการปฏิบัติมากขึ้น นักเรียนสัมผัสประสบการณ์ที่มีความหมายมากขึ้น การเรียนรู้และได้รับประสบการณ์การเรียนรู้ที่น่าสนใจในการเรียนการสอนผลักดันไปสู่เป้าหมายในอนาคตและเป็นส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต และยังมีผลการศึกษาการกวดวิชาในประเทศอื่นๆ อีกเช่น ในประเทศบังกลาเทศ (Alam & Zhu, 2023) และมาเก๊า (Chan, 2019)

สรุปได้ว่า เหตุผลของการกวดวิชา มาจากความต้องการบรรลุวัตถุประสงค์ทางด้านการเรียน คือ การเพิ่มพูนความรู้ การทบทวนเนื้อหาด้วยกลยุทธ์จากโรงเรียนกวดวิชา การได้รับความเข้าใจมากกว่าการเรียนในห้องเรียนเพียงอย่างเดียว และการเตรียมตัวสำหรับอนาคต นอกจากนี้ผู้เรียนยังได้ผลลัพธ์ที่ดีขึ้นหลังจากการกวดวิชา

2.1.3 รูปแบบการจัดการเรียนการสอนสถาบันกวดวิชา

โรงเรียนกวดวิชาจัดระบบการเรียนการสอนที่หลากหลายเพื่อตอบสนองความต้องการของผู้เรียนทุกรูปแบบ โดยมีการจัดการเรียนการสอนแบ่งได้เป็น 3 รูปแบบ ได้แก่

1) แบบดั้งเดิม (Traditional Tutoring) เป็นการจัดการเรียนการสอนที่สอนโดยผู้สอน 1 คน ต่อผู้เรียนจำนวนมาก ต่อ 1 ชั้นเรียน เป็นการสอนสดในห้องเรียนโดยตรง ซึ่งผู้สอนและผู้เรียนมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันได้ทันทีระหว่างสอน

2) แบบผ่านสื่อบันทึกการสอน เป็นการจัดการเรียนการสอนด้วยการนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วย เป็นรูปแบบผ่านสื่อบันทึกการสอน มักใช้ในโรงเรียนกวดวิชาที่ผู้สอนได้รับความนิยมสูง เป็นเปิดรอบการสอน ผ่านสาขาต่าง ๆ ในประเทศ

3) แบบผ่านสื่อถ่ายทอดสดการสอน (Live Broadcasting Classroom) รูปแบบนี้พัฒนาขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีเครือข่ายการสื่อสารด้วยความเร็วสูงในการถ่ายทอดสดการสอนจากศูนย์กลาง (Hub) หรือห้องที่มีการเรียนสดอยู่จริง ไปยังห้องเรียนในสาขาต่าง ๆ และหากพิจารณาจากผู้สอนสามารถแบ่งออกเป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่

1) ผู้สอนคนเดียว (One Man Show) เป็นลักษณะการสอนโดยผู้สอนที่โดดเด่นอยู่คนเดียวในหนึ่งวิชาและในหนึ่งสถาบันนั้น เช่น ภาษาไทยอาจารย์ลิลลี่ เคมีอาจารย์อู๋ ซึ่งธุรกิจกวดวิชาสามารถเริ่มได้จากผู้สอนคนเดียวและอาจเพิ่มจำนวน หรือนำเทคโนโลยีเข้ามาช่วยได้

2) ผู้สอนเป็นคณะ เป็นลักษณะผู้สอนเป็นคณะโดยแยกเป็นรายวิชาและระดับชั้น เช่น สถาบันกวดวิชาแม็ค ซึ่งมีข้อดีคือไม่ต้องเหนื่อยคนเดียว ผู้สอนสามารถจัดตารางเวลาได้ง่าย มีการคัดสรรผู้สอนในแต่ละบทให้กับผู้สอนแต่ละคน

นอกจากนี้ค่าเรียนกวดวิชาจะขึ้นอยู่กับลักษณะการเรียนและหลักสูตรโดยเฉลี่ยในการกวดวิชาอยู่ที่ 2,000-2,500 บาท ซึ่งหากเรียนถึงห้าวิชาหลัก ค่าใช้จ่ายรวมตกแปดหมื่นถึงหนึ่งแสนบาทต่อปี เป็นต้น ผู้เรียนส่วนใหญ่อาจต้องใช้เวลาเรียนจนถึงสองทุ่มส่วนวันเสาร์อาทิตย์มักจะเรียนเต็มวัน และหลังการประกาศผลสอบเข้าในแต่ละปีโรงเรียนกวดวิชาเหล่านี้ก็มักจะมีกิจกรรมแจกรางวัลแก่นักเรียนที่สอบเข้าโรงเรียนมัธยมที่มีชื่อเสียงหรือมหาวิทยาลัยในขณะที่เป็นที่นิยมได้ (ประภาวัลย์, 2554; วราภรณ์ และคณะ, 2558; วินัย, 2562)

สรุปของผู้วิจัย เห็นว่ารูปแบบการจัดการเรียนการสอนสถาบันกวดวิชาจะจำแนกออกตามวิธีการสอนของผู้สอนเป็นหลัก ค่าเรียนขึ้นอยู่กับหลักสูตรและจัดการเรียนการสอนนอกเวลาเรียนในช่วงเย็นของวันปกติและทั้งวันในช่วงวันเสาร์อาทิตย์ตอบสนองความต้องการของผู้เรียนในแต่ละรูปแบบ

2.1.4 สภาพปัจจุบัน

ประเทศไทยมีโรงเรียนกวดวิชาหลากหลายแบบดังทั่วประเทศ ซึ่งจากข้อมูลของสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน โรงเรียนกวดวิชาในจังหวัดปัตตานีมีจำนวนมาก

ที่สุดในสามจังหวัดชายแดนใต้ โดยมีโรงเรียนกวดวิชาที่มีใบอนุญาตทั้งสิ้น 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนกวดวิชาดีกรี โรงเรียนกวดวิชาไซน์เซนเตอร์ โรงเรียนกวดวิชายูนิแลงค์ โรงเรียนกวดวิชาอนดีมานด์ และยังมีแหล่งกวดวิชาในรูปแบบอื่นตามสถานที่ต่าง ๆ เช่น สถาบันกวดวิชา Entrance อาจารย์กาญจน์ เป็นต้น โดยโรงเรียนกวดวิชาในปัจจุบันมีสภาพดังต่อไปนี้

วีรพล (2554) กล่าวว่าสภาพการจัดการศึกษาของสถาบันกวดวิชาในประเทศไทยตามสภาพที่เป็นอยู่ในปัจจุบัน ประกอบด้วย 1. การรับสมัครผู้เรียนต้องพิจารณาคุณสมบัติ วิธีการรับสมัคร ระบบการชำระค่าเล่าเรียน 2. การเลือกสรรบุคลากร ต้องพิจารณา ผู้สอน และผู้สนับสนุนการดำเนินงานของสถาบัน 3. สถานที่ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน พิจารณาถึง อาคาร สถานที่ และห้องเรียน 4. การจัดการทางการเงินและงบประมาณ พิจารณาถึงรายรับ และรายจ่าย 5. กิจกรรมการเรียนการสอน พิจารณาถึง กิจกรรมการเรียนการสอนตามปกติ และกิจกรรมเสริม นอกเหนือจากหลักสูตร

ในส่วนของแนวคิดและหลักการของการจัดการศึกษากระบวนทัศน์ใหม่ของสถาบันกวดวิชาในประเทศไทย คือ 1) ต้องคำนึงถึงความสำเร็จทางธุรกิจ ความพึงพอใจของบุคลากร ผู้เรียน และผู้ปกครอง ด้วยการเน้นให้ผู้เรียนมีความรู้คู่คุณธรรมและจริยธรรม 2) ผู้เรียนมีความรู้ความสามารถ และทักษะทางวิชาการ ควบคู่กับการมีพฤติกรรมที่พึงประสงค์ 3) แสดงเป้าหมายของการศึกษาให้ชัดเจนและเนื้อหาตอบสนองความต้องการในอนาคตของผู้เรียนและสังคม เพื่อตอบสนองความต้องการในอนาคตในวงกว้าง 4) คาดว่าอนาคตของการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาสามารถมั่นใจได้ว่าจะพัฒนาผู้เรียนและสังคมได้ในระยะยาวอย่างยั่งยืน

เช่นเดียวกับ กรกฤษ และคณะ (2566) ได้ทำการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์และสภาพที่เป็นไปได้ของการบริหารโรงเรียนกวดวิชาเพื่อการจัดการเรียนรู้ของผู้เรียนในโรงเรียนกวดวิชาพัฒนาวิชาการ จังหวัดเชียงใหม่ พบว่า ควรพัฒนาในด้านการจัดการเรียนการสอน ด้านการวัดและประเมินผล ด้านสื่อ เทคโนโลยีและนวัตกรรม ด้านบัญชี ด้านการคัดเลือกและสรรหาครู ด้านอาคารสถานที่และอุปกรณ์ ด้านความสะอาดและความปลอดภัย และด้านการประชาสัมพันธ์

นอกจากนี้ โรงเรียนกวดวิชาควรปรับตัวและเตรียมพร้อมรับมือให้ทันโลกและเศรษฐกิจหลังวิกฤต ซึ่งศูนย์วิจัยกสิกรไทย (2563) ได้แนะนำเทคนิคพลิกสถานการณ์ โดยการเลือกเจาะกลุ่มลูกค้า เน้นเปิดคอร์สเรียนตามความต้องการของกลุ่มลูกค้าทุกช่วงวัยสร้างเอกลักษณ์และมีความแตกต่างเฉพาะตัว เช่น ดิวเตอร์มีทักษะเฉพาะทาง เทคนิคการสอน เทคนิคการทำความเข้าใจคุณภาพทางวิชาการ ความพร้อมของเนื้อหาและหลักสูตร ออกแบบกิจกรรมและสื่อการสอนให้แตกต่างหลากหลาย เหมาะสมตามพัฒนาการและความสนใจในแต่ละช่วงวัย อีกทั้งควรเสนอหลักสูตรที่ก้าวทันความต้องการของผู้เรียน เปิดสอนหลักสูตรที่อยู่ในกระแสและได้รับความนิยมต่อไป เพิ่มหลักสูตรใหม่ ๆ ที่เป็นที่ต้องการของตลาด นำหลักสูตรจากต่างประเทศมาปรับใช้ให้ดีขึ้น

สร้างประสบการณ์ที่ดี พร้อมทั้งเพิ่มความสะดวกแก่ผู้เรียน และพัฒนาผู้สอนอย่างต่อเนื่อง และจำเป็นต้องสร้างความมั่นใจแก่ลูกค้า เป็นต้น สอดคล้องกับ ศุภเชษฐ์ และคณะ (2565) เสนอการปรับตัวของผู้บริหารสถานศึกษาในยุคโลกพลิกผัน (VUCA World) คือผู้บริหารจะต้องปรับตัวให้เท่าทันความผันผวน ความไม่แน่นอน ความสลับซับซ้อน และความคลุมเครือ เพื่อไปสู่การเปลี่ยนแปลงให้ทันสมัยเหมาะสมกับบริบท ภายใต้แนวคิด กล้าคิด กล้าทำ กล้านำ และกล้าเปลี่ยนแปลง ควบคู่กับการมีคุณธรรม จริยธรรม และยึดหลักธรรมาภิบาลในการบริหาร

2.1.5 มาตรฐานการศึกษาของโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. 2562

สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชน (2565) ได้กล่าวถึงสาระสำคัญของกฎกระทรวงการประกันคุณภาพการศึกษา พ.ศ. 2561 ข้อ 3 กำหนดให้สถานศึกษาจัดให้มีระบบประกันคุณภาพการศึกษาภายในสถานศึกษา ให้เป็นไปตามมาตรฐานที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการกำหนด กระทรวงศึกษาธิการโดยสำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการศึกษาเอกชนได้จัดทำประกาศมาตรฐานการศึกษาโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. 2562 เพื่อให้โรงเรียนนอกระบบทุกประเภทและลักษณะดำเนินการจัดให้มีระบบการประกันคุณภาพการศึกษาภายในโรงเรียน มาตรฐานการศึกษาโรงเรียนนอกระบบ พ.ศ. 2562 ประกอบด้วย 3 มาตรฐาน ได้แก่ มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน เน้นการพัฒนาผู้เรียน 3 ด้าน คือ ความรู้ความสามารถ ทักษะและการประยุกต์ใช้ และคุณลักษณะที่ดีสอดคล้องตามหลักสูตร มาตรฐานที่ 2 คุณภาพการบริหารจัดการ เน้นระบบบริหารจัดการ และการบริหารงานของผู้บริหารที่มีประสิทธิภาพ และมาตรฐานที่ 3 คุณภาพการจัดการเรียนการสอน เน้นความรู้ความสามารถ ทักษะ การจัดการเรียนการสอน และการวัดและการประเมินผลของครู มีรายละเอียดดังนี้

มาตรฐานที่ 1 คุณภาพผู้เรียน

โรงเรียนนอกระบบจัดการศึกษาเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้มีความรู้ ความสามารถ ทักษะ และการประยุกต์ใช้ เป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด ตลอดจนส่งเสริมให้ผู้เรียน มีคุณธรรม จริยธรรม คุณลักษณะที่พึงประสงค์ ประกอบด้วยประเด็นพิจารณา 3 ประเด็น

1) ความรู้ความสามารถ ผู้เรียนมีความรู้เกี่ยวกับหลักการ ทฤษฎีและการปฏิบัติ เป็นไปตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด

2) ทักษะและการประยุกต์ หรือทักษะอาชีพ หรือทักษะชีวิต สอดคล้องตามเกณฑ์ที่หลักสูตรกำหนด สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงาน หรือการประกอบอาชีพ หรือการพัฒนาตนเอง หรือการพัฒนาชีวิตให้มีความเจริญก้าวหน้า

3) คุณลักษณะที่ดีสอดคล้องตามหลักสูตรที่โรงเรียนกำหนด ผู้เรียนร่วมกิจกรรมส่งเสริมให้มีคุณลักษณะที่ดีที่โรงเรียนจัดให้อย่างต่อเนื่อง

มาตรฐานที่ 2 คุณภาพการบริหารจัดการ

โรงเรียนนอกระบบมีการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ พัฒนาให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสังคม ประกอบด้วยประเด็นการพิจารณา 2 ประเด็น

1) ระบบบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ

โรงเรียนมีโครงสร้างการบริหารจัดการ และปัจจัยพื้นฐานที่เหมาะสม ผู้รับใบอนุญาต/ผู้บริหาร ครู/ผู้สอน และบุคลากรในโรงเรียน เข้าใจปรัชญา วิสัยทัศน์ พันธกิจ เป้าหมายของโรงเรียนตรงกัน สามารถใช้เป็นแนวทางในการดำเนินงาน มีอาคารสถานที่ ระบบสาธารณูปโภค สิ่งอำนวยความสะดวก และระบบสารสนเทศเพื่อการบริหารจัดการที่ดี ตลอดจนมีการประกันคุณภาพภายในอย่างเหมาะสม

2) การบริหารงานของผู้บริหาร

ผู้รับใบอนุญาต/ผู้บริหาร เป็นผู้มีความรู้ความสามารถ มีวิสัยทัศน์ และภาวะผู้นำสามารถบริหารจัดการโรงเรียนให้บรรลุเป้าหมาย

มาตรฐานที่ 3 คุณภาพการจัดการเรียนการสอน

โรงเรียนนอกระบบ มีครู/ผู้สอน ที่มีความสามารถในการจัดการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ มีการพัฒนาหลักสูตร และกระบวนการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่อง ประกอบไปด้วยประเด็นการพิจารณา 3 ประเด็น

1) ความรู้ความสามารถ และทักษะของครู/ผู้สอน

โรงเรียนมี ครู/ผู้สอน ที่มีความรู้ความสามารถ มีทักษะ วิธีการสอนที่หลากหลาย และประพฤติตนอย่างเหมาะสม ตลอดจนพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง

2) การจัดการเรียนการสอนเหมาะสมกับหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ

โรงเรียนมีการจัดการเรียนการสอนโดยใช้สื่อ แหล่งการเรียนรู้ จัดกิจกรรมการเรียนรู้ อย่างหลากหลายและสอดคล้องกับหลักสูตร ตลอดจนมีการพัฒนาการสอนตามความต้องการของ ผู้เรียน ชุมชน สังคม หรือสถานประกอบการ

3) การวัดและประเมินผลผู้เรียนเป็นไปตามที่หลักสูตรกำหนด

โรงเรียนมีแนวปฏิบัติในการวัดและประเมินผลที่สอดคล้องกับหลักสูตร ตลอดจนมี การใช้เครื่องมือวัดและประเมินผลที่เหมาะสม

2.2 วิธีอิสลาม

วิถีชีวิตชุมชนคือวัฒนธรรม วัฒนธรรมคือวิถีชีวิตร่วมกันของกลุ่มคนที่สอดคล้องกับ สิ่งแวดล้อมที่ประกอบด้วย ความเชื่อร่วมกัน ระบบคุณค่าร่วมกัน การประกอบอาชีพ ภาษา การดูแล รักษาสุขภาพ ขนบธรรมเนียมประเพณี อีกทั้งวัฒนธรรมเชื่อมโยงกันอย่างบูรณาการเกี่ยวกับ เศรษฐกิจ จิตใจ สังคม สิ่งแวดล้อม สุขภาพ ดังนั้นอัตลักษณ์ผู้เรียนชาวมุสลิมอันมีฐานมาจาก วัฒนธรรมและวิถีแห่งชุมชน คือ การแสดงออกถึงตัวตนของผู้เรียนที่มีพื้นฐานอยู่บนวัฒนธรรม ประเพณี สืบเนื่องมาจากหลักการของอิสลามและวิถีมุสลิมเป็นตัวกำหนด โดยวิถีมุสลิมจะยึดโยงกับ แก่นของอิสลาม 3 ประการ ได้แก่ หลักศรัทธา หลักศาสนบัญญัติ และหลักคุณธรรมจริยธรรม ซึ่งเป็นหน้าที่ของมุสลิมที่ต้องทำความเข้าใจ และบูรณาการกันได้อย่างเชื่อมโยง

สำหรับการมีศรัทธาในอิสลามนั้น นอกจากจะต้องได้รับการยืนยันด้วยวาจา ผ่านกล่าวปฏิญาณตน การละหมาด ถือศีลอด จ่ายซะกาต และทำฮัจญ์แล้ว ยังต้องแสดงออกใน ชีวิตประจำวันตามแบบอย่างของท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) ซึ่งผู้นับถือศาสนาอิสลามก็คือมุสลิม และ การจะเป็นมุสลิมที่ศรัทธาและได้รับการยอมรับจากพระเจ้าและสังคมมุสลิมนั้น จะต้องยอมจำนน ต่ออัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูตะอาลา) พระเจ้าของชาวมุสลิม รวมถึงคำสั่งใช้และคำสั่งห้าม โดยเฉพาะ การปฏิบัติตามกฎหมายอิสลามที่ถือว่าเป็นธรรมนูญชีวิตสำหรับมุสลิม นอกจากนี้อิสลามมีหลักศรัทธา ประกอบด้วย 6 ประการ ได้แก่ 1. การศรัทธาว่าอัลลอฮ์เป็นพระเจ้า 2. การศรัทธาในบรรดา มลาอิกะฮ์ 3. การศรัทธาในบรรดาคัมภีร์ของพระองค์ 4. การศรัทธาในบรรดาศาสนทูต (รอซูล) ของ พระองค์ 5. การศรัทธาในวันสิ้นโลก (อาคิเราะฮ์) หรือวันพิพากษา 6. การศรัทธาในกฎกำหนด สภาวะการณ์ว่ามาจากอัลลอฮ์ทั้งสิ้น นั่นคือศรัทธาว่าทุกสิ่งที่ได้เกิดขึ้นและดำเนินไปนั้นถูกกำหนด และอยู่ภายใต้การควบคุมของอัลลอฮ์ ในทางตรงกันข้ามหากอัลลอฮ์ไม่ประสงค์หรือยับยั้งสิ่งใดแล้ว นั้น สิ่งนั้นก็จะไม่เกิดขึ้นเช่นกัน

ในขณะที่หลักปฏิบัติประกอบด้วย 5 ประการ ได้แก่ 1. การกล่าวคำปฏิญาณตนว่า “ลาอิลาฮะ อิลลัลลอฮ์ มุฮัมมัด รอซูลุลลอฮ์” ซึ่งแปลว่า “ไม่มีพระเจ้าอื่นใดที่ถูกเคารพยกย่องอย่าง

เที่ยงแท้ นอกจากอัลลอฮ์.และมุฮัมมัดเป็นศาสนทูตของพระองค์ 2. การละหมาดวันละ 5 เวลา 3. การถือศีลอดในเดือนรอมฎอน 4. การจ่ายซะกาต 5. การประกอบพิธีฮัจญ์ที่นครมักกะฮ์สำหรับผู้ที่มีความสามารถ ซึ่งหลักพื้นฐาน 5 ประการนี้เปรียบเสมือนเสา 5 ต้นของอิสลาม ซึ่งเสมือน “บ้าน” หรืออาคารที่ประกอบไปด้วยส่วนต่าง ๆ ที่สำคัญบ้านจะต้องสร้างขึ้นมาจาก “เสา” โดยเสาทั้ง 5 ต้นมีหน้าที่ค้ำจุนสังคมมุสลิมในมิติที่แตกต่างกัน การปฏิญาณตนเป็นจุดเริ่มต้นพร้อมอุดมการณ์ ตามด้วยการละหมาด เพื่อสร้างสัมพันธ์เริ่มต้นกับอัลลอฮ์และเป็นการสร้างชุมชนมุสลิมพื้นฐาน โดยมีมัสยิดเป็นศูนย์กลาง การจ่ายซะกาตเป็นการกระจายความมั่งคั่งทางวัตถุและสถาปนาพื้นฐานความยุติธรรมในสังคม การถือศีลอดเป็นเหมือนโรงเรียนของการฝึกอบรมผู้ศรัทธา การทำฮัจญ์ถูกกำหนดให้ผู้มีความสามารถกระทำอย่างน้อยหนึ่งครั้งในชีวิตเป็นดังชุมชนโลกของอุมมะฮ์อิสลามที่ยอมจำนนต่ออัลลอฮ์

นอกจากนี้ การประกอบศาสนกิจ ตาม หลักนิติศาสตร์ แบ่งออกเป็น 2 หมวดใหญ่ คือ 1. การประกอบศาสนกิจ ดังตัวอย่างที่กล่าวข้างต้น 2. ปฏิสัมพันธ์ (อัลมุอามะลาต) หมายถึงบรรดาหลักการเฉพาะเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์ด้วยกัน เช่น การสมรส การตัดสินข้อพิพาท การซื้อขาย และการทำธุรกรรมในรูปแบบต่าง ๆ เป็นต้น

ดังนั้นแล้ว อิสลามเปรียบเสมือนแนวทางการดำเนินชีวิตหรือธรรมนูญชีวิต (Code of Life) ของมุสลิมที่ทุกคนจำเป็นต้องปฏิบัติตามจนทำให้เกิดเป็นวิถีวัฒนธรรม แม้ว่าแต่ละประเทศจะมีกฎหมายรองรับหรือไม่ ซึ่งวิถีของความเป็นมุสลิมจะผูกมัดกับหลักปฏิบัติอย่างเหนียวแน่น โดยมีหลักความเชื่อทางศาสนาเป็นตัวกำหนด อันแสดงถึงอัตลักษณ์มุสลิมอย่างชัดเจน ซึ่งอัตลักษณ์มุสลิม (Muslim Identity) เป็นความรู้สึกนึกคิดที่เกิดจากมุมมองของบุคคลที่มีต่อมุสลิมว่า “มุสลิมคือใคร” ซึ่งเกิดขึ้นจากการปฏิสัมพันธ์ของมุสลิมกับผู้อื่น โดยผ่านการที่ผู้อื่นมองมุสลิมและการมองของมุสลิม ซึ่งอัตลักษณ์ต้องการให้เกิดความตระหนักรู้ (Awareness) ในตัวมุสลิมและพื้นฐานของการตัดสินใจเลือกบางอย่าง นั่นคือการแสดงตนหรือยอมรับด้วยความตั้งใจกับอัตลักษณ์ที่มุสลิมเลือก ซึ่งมีความสำคัญในการสร้างความโดดเด่นแตกต่างจากกลุ่มอื่นที่ไม่ใช่มุสลิมและมีอัตลักษณ์ภายใต้หลักการอิสลาม (ประเวศ, 2545; อูสตาส์อับดุลอะซียะฮ์, 2558)

ยิ่งไปกว่านั้นความพยายามที่จะสอดแทรกเนื้อหาวิชาการไปพร้อม ๆ กับเนื้อหาความรู้ทางศาสนา เป็นสิ่งจำเป็นอย่างยิ่งของชาวมุสลิมตั้งแต่อดีต โดยมีพระมหาคัมภีร์อัลกุรอานและตัวบทวจนะของท่านศาสดามุฮัมมัด (ซ.ล.) (อัลฮาดิษ) เป็นฐานการเรียนรู้ของอิสลาม โดยมีหลักอัคราก (หลักจริยธรรม) หลักอิบาตะฮ์ (หลักปฏิบัติ) หลักซาริอะฮ์ (ศาสนบัญญัติอิสลาม) หลักอากิเดฮ์ (หลักเชื่อมั่นศรัทธา) หลักอิฮซาน (หลักความดี) เป็นแนวทางการดำรงชีวิตสำหรับเยาวชนมุสลิมที่ต้องเรียนรู้และควรได้รับการส่งเสริมองค์ความรู้ในทุกมิติ

อีกทั้งในสมัยของท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) มีรูปแบบการจัดการศึกษาที่เป็นต้นแบบของการศึกษาแห่งมวลมนุษยชาติ โดยสามารถจำแนกศาสตร์ออกเป็น 2 ศาสตร์ด้วยกัน ได้แก่ ศาสตร์ทางโลกและศาสตร์ทางธรรม ส่วนหลักสูตรและแนวคิดทางการศึกษาของท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) โดยรวมแล้ววางอยู่บนพื้นฐานของอัลกุรอานและสุนนะฮ์ และรูปแบบการสอนของท่านก็ได้แบ่งออกเป็น 2 รูปแบบ คือ รายบุคคล และรายกลุ่ม (ยุทธาน และนิเลาะ, 2558; อับดุลเลาะและเกษตรชัย, 2564)

จากการทบทวนวรรณกรรมพบว่า มีงานวิจัยที่ได้ศึกษาเกี่ยวกับการบริการตามวิถีอิสลามในด้านอื่น ๆ เช่น งานวิจัยของ กิตติยา และคณะ (2561) ได้ศึกษาปัญหาและความต้องการในการรับบริการสาธารณสุขตามวิถีอิสลาม พบว่า ปัญหาหลักของชาวมุสลิมเมื่อเข้ารับบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลรัฐ ได้แก่ 1) ไม่มีอาหารฮาลาล 2) ไม่มีที่ละหมาด และ 3) ไม่มีที่อาบน้ำละหมาดแบบแยกสัดส่วนชาย-หญิง และสิ่งที่ต้องการให้จัดบริการ ได้แก่ 1) ที่ละหมาด 2) ที่อาบน้ำละหมาดเฉพาะแบบแยกสัดส่วนชาย-หญิง และ 3) อาหารฮาลาลภายใน นอกจากนี้ซอฮียุลยาลิลและอิสมาแอ (2564) ได้ศึกษาเชิงพรรณนาสภาพและปัญหาการเล่นกีฬาของครูมุสลิมะฮ์ในโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในอำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานี พบว่า การแต่งกายในขณะเล่นกีฬาของมุสลิมะฮ์ที่ไม่ถูกต้องตามหลักศาสนาอิสลามมีจำนวนน้อยมาก กฎหมายและข้อบังคับในประเทศไทยไม่ได้ห้ามมุสลิมะฮ์แต่งตัวตามหลักศาสนาอิสลามในขณะเล่นกีฬา นอกจากนี้ กัญยปริน และคณะ (2561) เสนอแนวโน้มนำมาซึ่งการให้บริการโรงแรมวิถีมุสลิม ได้แก่ การปฏิบัติศาสนกิจ การให้บริการของพนักงาน การออกแบบและการตกแต่งห้องพัก อุปกรณ์ที่ให้บริการในห้องพัก การบริการช่วงการถือศีลอด การเงิน และการบริการทั่วไป แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของวิถีอิสลามที่ครอบคลุมทุกเรื่องในชีวิตและบริการด้านต่าง ๆ

2.3 การบริหารโรงเรียนกวดวิชาแบบวิถีอิสลาม

การบริหารโรงเรียนกวดวิชาแบบวิถีอิสลาม คือความพยายามในการนำวิถีอิสลามเข้ามามีบทบาทในการช่วยพัฒนาและเป็นกรอบในการบริหาร โดย อาลี มุฮัมหมัด ญุบรอน สาและ (2551) ได้อธิบาย ปรัชญาการบริหารการศึกษาในอิสลาม (Philosophy of Education Administration in Islam) ว่าเป็นกระบวนการในการทำพาคนในสังคมในโรงเรียนไปสู่การมีชีวิตที่ดีทั้งในโลกนี้และโลกหน้า โดยมีวัตถุประสงค์ คือ เพื่ออำนวยความสะดวกและใช้ทรัพยากรที่มีอยู่เพื่อที่จะทำให้จุดมุ่งหมายของการศึกษาบรรลุผล ให้การอบรมครูและนักเรียนมุสลิมเพื่อให้เป็นผู้ศรัทธาที่แท้จริง ยำเกรงต่ออัลลอฮ์ (ซุบฮานะฮูวะอะลา) ให้มีความรู้และมีคุณธรรมจริยธรรมที่ดีงาม โดยสามารถสรุปได้ดังนี้

1. เพื่อแนะนำและประเมินหลักสูตรการศึกษาและปฏิบัติงานเพื่อการปรับปรุงและพัฒนาตามความเหมาะสมของการและเวลา

2. เพื่อสร้างสภาพแวดล้อมทางการศึกษาที่เหมาะสม ให้เกิดแรงจูงใจในการทำงาน บรรลุเป้าหมาย และนำไปสู่มาตรฐานคุณธรรมจริยธรรม

3. เพื่อให้ผู้บริหาร บุคลากรในโรงเรียน นักเรียน ผู้ปกครอง และชุมชนมีส่วนร่วมในกระบวนการตัดสินใจในเรื่องที่เกี่ยวข้อง

4. เพื่อสร้างสายสัมพันธ์เชื่อมระหว่างโรงเรียน ครอบครัวของนักเรียน และชุมชน

5. เพื่อคัดเลือกครูอย่างมีประสิทธิภาพ โดยคุณสมบัติทางการศึกษา ความรู้ จริยธรรม ประสบการณ์ และความบริสุทธิ์ใจ

6. เพื่อกำหนดนโยบายและแผนกลยุทธ์ระยะยาวเพื่อการปรับปรุงพัฒนาสถาบัน ในส่วนของคุณลักษณะของการบริหารการศึกษาในอิสลามนั้นมีความสัมพันธ์กับ หลักการศาสนาและความศรัทธาดังนี้

1. การบริหารการศึกษาในอิสลามวางอยู่บนหลักการพื้นฐานที่มาจากแหล่งที่มาหลักของอิสลาม คือ คัมภีร์อัลกุรอานและสุนนะฮ์ของท่านนบีมุฮัมมัด (ซ.ล.) จึงจะมีความยั่งยืน และถือว่าการบริหารการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของระบบอิสลามทั้งหมด

2. การบริหารการศึกษาในอิสลามมีลักษณะพิเศษเฉพาะในเรื่องว่าด้วยแนวคิดเกี่ยวกับปัจเจกบุคคลและสถาบันที่ครอบคลุมและสมบูรณ์ มีความเกี่ยวข้องกับจิตวิญญาณและความเชื่อเกี่ยวกับโลกหน้า

3. การบริหารการศึกษาในอิสลามมีลักษณะที่ยืดหยุ่นและสามารถปรับได้ตามสถานการณ์ของชุมชน

ดังนั้นพฤติกรรมของบุคคลในสถาบันการศึกษาควรสอดคล้องกับค่านิยมและคุณธรรมจริยธรรมอิสลาม

นอกจากนี้ ยุทธนา (2566) ได้อธิบายการจัดการศึกษาในอิสลามว่า มีแหล่งที่มาจากอัลกุรอานและอัสสุนนะฮ์ ที่มีความโดดเด่นที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะ มีเป้าหมายหลักในการสร้างผู้เรียนให้เป็นบ่าวที่ดีของอัลลอฮ์และทำหน้าที่เป็นตัวแทนสืบทอดบนหน้าแผ่นดิน ผ่านการปลูกฝังและขัดเกลาผู้เรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ครอบคลุมทุกมิติของการดำเนินชีวิต ประกอบด้วยด้านการศรัทธา การทำความดี คุณธรรมจริยธรรม สังคม จิตใจและจิตวิญญาณ ร่างกาย สติปัญญา สุขภาพ เพศ ทักษะด้านอาชีพ และการรู้เท่าทันสื่อและเทคโนโลยี

ณัฏฐ์ (2559) ได้เสนอรูปแบบการจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนามุขยู่สู่ประชาคมอาเซียน ของสถาบันการศึกษาในอำเภอเมืองปัตตานี ได้แก่ 1) จัดการศึกษาในรูปแบบบูรณาการให้ผู้เรียนเป็น ศูนย์กลาง 2) ประยุกต์สื่อการสอนให้น่าสนใจ 3) พัฒนาสภาพแวดล้อม วิถีธรรมชาติ วิถีไทยมุสลิม 4) บริหารตามหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และสามารถตรวจสอบได้ และ 5) จัดให้มีโครงการที่ สร้างสรรค์

ยุสุรา (2565) ได้ทำการวิจัยเรื่องการบริหารตามหลักการบริหารจัดการที่ดีในอิสลาม ของผู้บริหารโรงเรียนมุสลิมสันติธรรมมูลนิธิ จังหวัดนครศรีธรรมราช พบว่า ระดับการบริหารจัดการที่ ดีในอิสลามของผู้บริหารโรงเรียน โดยภาพรวมแต่ละด้านอยู่ในระดับปานกลาง ยกเว้นด้านหลัก อิบาตะฮ์ (หลักการจงรักภักดี) และด้านหลักซาริอะฮ์ (หลักนิติธรรม) อยู่ในระดับมาก และ ด้านหลัก อาดาละฮ์ (หลักความยุติธรรม) มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด และได้ให้ข้อเสนอแนะว่า ผู้บริหารควรนำหลัก คำสอนของอิสลามมาปรับใช้ในการบริหารงานทุกมิติ ยึดประโยชน์ส่วนรวมมากกว่าส่วนตน เปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการบริหารงาน เพื่อให้มีความชัดเจนและมีประสิทธิภาพมาก ยิ่งขึ้น และเกิดประโยชน์ต่อการพัฒนาโรงเรียนให้มากที่สุด

มุณีเราะห์ และนิเลาะ (2560) พบว่า องค์ประกอบหลักการบริหารจัดการที่ดีใน อิสลามของผู้บริหารโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัดนราธิวาส ประกอบด้วย 3 องค์ประกอบ 23 ตัวชี้วัด ดังนี้ หลักอัครากหรือหลักคุณธรรม 11 ตัวชี้วัด หลักอิบาตะฮ์หรือ หลักการจงรักภักดีต่ออัลลอฮ์ 6 ตัวชี้วัด และ หลักซุรอหรือหลักการมีส่วนร่วม 6 ตัวชี้วัด ซึ่งทุก องค์ประกอบที่ได้มีความน่าเชื่อถือและสอดคล้อง

นอกจากนี้ นิภาภรณ์ และสรบุศย์ (2560) ได้ทำการวิจัยเรื่อง การเรียนกวดวิชา: การบริโภคสัญญาณของเด็กนักเรียนไทย สรุปได้ว่า สถาบันกวดวิชาสามารถสร้างความหมายสัญญาณที่ ผู้เรียนไม่สามารถหาได้จากการเรียนในโรงเรียน นอกจากนี้โรงเรียนกวดวิชาจะขายความรู้ที่เป็น ประโยชน์ต่อการเรียนของผู้เรียนแล้วนั้น โรงเรียนกวดวิชายังขายสัญญาณที่แนบมาพร้อมกับการเรียน กวดวิชาคือการขาย 1) ความหวังและอนาคต (Hope and Future) 2) วิถีชีวิต (Lifestyle) และ 3) แรงจูงใจ (Motivation)

ทำไมต้องมีโรงเรียนกวดวิชาแบบวิถีอิสลาม ในเมื่อมีโรงเรียนเอกชนสอนศาสนา อิสลามอยู่แล้ว จากการค้นคว้าเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องเกี่ยวกับการบริหารโรงเรียนกวดวิชา แบบวิถีอิสลามยังมีไม่เพียงพอ แต่มีงานวิจัยอื่น ๆ ที่สะท้อนให้เห็นว่ามีโรงเรียนรัฐและเอกชนสอน ศาสนาอิสลามมากมายที่จัดตั้งขึ้นเพื่อรองรับนักเรียนและผู้ปกครองที่ประสงค์ให้บุตรหลานได้รับ การศึกษาที่อยู่ในแนวทางอิสลาม ได้รับความรู้ทั้งทางธรรมและทางโลก แต่กลับพบปัญหามากมาย

จากงานวิจัยของ มุหามัดรุษานี และอิบราฮีม (2552) ได้ศึกษางานวิจัยเรื่อง สภาพ ปัญหาและแนวทางแก้ไขการจัดการเรียนการสอนโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในจังหวัด

ชายแดนภาคใต้ พบว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาในสามจังหวัดชายแดนใต้ ประสบปัญหาด้านการเรียนการสอนมาโดยตลอด เพราะโรงเรียนใช้หลักสูตรสามัญและศาสนาในการจัดการเรียนการสอน เช่น นักเรียนใช้เวลาเรียนมากเนื้อหาซ้ำซ้อน โรงเรียนไม่มีเวลาจัดการสอนเสริมให้นักเรียนที่เรียนอ่อน โดยท่านได้ให้แนวทางการแก้ปัญหาที่ว่า โรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ควรเปลี่ยนแปลงระบบการเรียนการสอนโดยใช้หลักสูตรบูรณาการระหว่างวิชาสามัญและศาสนาแทน สอดคล้องกับ ชุลกอร์นัยน์ และคณะ (2558) ได้ศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการเรียนการสอนตามหลักสูตรอิสลามศึกษาแบบเข้มของครูในโรงเรียนสองระบบ จังหวัดปัตตานี พบว่า ปัญหาที่อยู่ในระดับมากมี 3 ด้าน โดยมีค่าเฉลี่ยสูงสุดตามลำดับคือ ด้านการวัดและประเมินผล ด้านการใช้สื่อการเรียนการสอน และ ด้านการจัดทำแผนการสอน

ยุทธนา และคณะ (2564) ศึกษาสภาพ ปัญหา และเสนอแนวทางการจัดการศึกษาอิสลามในโรงเรียนของรัฐในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า นโยบายทางการศึกษาของรัฐ สอดคล้องกับอัตลักษณ์ของพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ผู้เรียนชาวมุสลิมได้เรียนรู้วิชาทางศาสนาอิสลามไปพร้อม ๆ กับวิชาสามัญควบคู่กัน และอำนวยความสะดวกให้ผู้เรียนสามารถปฏิบัติตนตามหลักคำสอนของอิสลาม แต่ก็พบปัญหาหลักหลัก คือ โรงเรียนล้อมรอบด้วยสิ่งที่มีผิดกฎหมาย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งอบายมุขและยาเสพติด มีข้อจำกัดของสื่อการเรียนการสอนอิสลามศึกษา และความสามารถในการใช้เทคโนโลยีของครูผู้สอน รวมถึงการจัดทำแผนการสอนอย่างไม่มีประสิทธิภาพและไม่ได้ใช้วิธีการสอนแบบใหม่ตามยุคสมัย ในขณะที่ปัญหาของผู้เรียนพบว่ายากจนคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามที่หลักสูตรกำหนดบางคุณลักษณะ ซึ่งแนวทางการจัดการศึกษาที่สำคัญได้เสนอไว้ คือ พัฒนานวัตกรรมทางการสอนอิสลามศึกษา ต้องจัดทำนโยบายขึ้นใหม่ที่มีลักษณะเฉพาะ มุ่งขับเคลื่อนอิสลามศึกษาผ่านกิจกรรมทางเศรษฐกิจและการเมืองท้องถิ่นในชุมชน จัดสรรงบประมาณในระยะสั้นและระยะยาวตามสภาพความเป็นจริง ส่งเสริมให้ครูผู้สอนจัดกระบวนการเรียนรู้ด้วยการยึดผู้เรียนเป็นสำคัญและออกแบบกิจกรรมเสริมหลักสูตรเพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนในด้านบุคลิกภาพให้สอดคล้องกับวิถีอิสลาม และส่งเสริมให้หน่วยงานที่รับผิดชอบทำหน้าที่รับรองวุฒิทางการศึกษาสำหรับผู้เรียนที่สำเร็จการศึกษาอิสลามจากโรงเรียนรัฐ เพื่อนำไปใช้เป็นหลักฐานในการศึกษาต่อในระดับที่สูงขึ้นทั้งในและต่างประเทศต่อไป

ยุทธนา และนิเลาะ (2560) อธิบายสภาพและปัญหาการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า ปัญหาที่พบ คือผู้บริหารและครูไม่มีความเชี่ยวชาญในการพัฒนาหลักสูตร ครูขาดเทคนิคการสอนที่หลากหลาย โรงเรียนไม่มีคลังเก็บข้อสอบ สื่อการสอนไม่มีความหลากหลายโดยเฉพาะสื่อการสอนด้านอิสลามศึกษา ขาดการนิเทศอย่างต่อเนื่อง

สุกัญญา และวรลักษณ์ (2563) อธิบายถึงปัญหาในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนวิถีอิสลามของครูโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ขาดความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนตามวิถีอิสลามในรูปแบบการจัดกิจกรรมกลุ่มศึกษาอิสลาม โดยมีวิธีการแก้ปัญหาคือการจัดกลุ่มศึกษาอิสลามแต่ละระดับให้กับครูผู้สอน การอบรมและการจัดสัมมนาใหญ่ในช่วงปลายปีเพื่อร่วมกันหาทางออกและช่วยกันแก้ปัญหาทั้งระบบ

นอกจากนี้เยาวชนมุสลิมในปัจจุบันมีวิถีชีวิตที่อิสระมากขึ้นภายใต้สภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงและพัฒนาไปอย่างก้าวกระโดด มีงานวิจัยที่สะท้อนให้เห็นปัญหาของเยาวชนที่จะต้องเร่งแก้ไข อาทิงานวิจัยของ เกษตรชัย และคณะ (2563) ได้ทำการศึกษา การวิจัยเชิงปฏิบัติการเพื่อส่งเสริมพฤติกรรมตามวิถีอิสลามของเยาวชนในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ : กรณีศึกษาบ้านโสร่ง ตำบลเขาต้อม อำเภอยะรัง จังหวัดปัตตานี พบว่า 1) ผู้นำมุสลิมส่วนใหญ่มีความตระหนัก ให้ ความสำคัญ และมีความตั้งใจอย่างมุ่งมั่น ที่จะส่งเสริมให้เยาวชนมีพฤติกรรมตามวิถีอิสลาม แต่ผู้นำมุสลิมส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจ และขาดมนุษยสัมพันธ์กับกลุ่มเยาวชน ในขณะที่เยาวชนส่วนใหญ่ไม่สนใจกิจกรรมการส่งเสริม จนทำให้การดำเนินการส่งเสริมพฤติกรรมตามวิถีอิสลามยังไม่ประสบความสำเร็จ

ยิ่งไปกว่านั้น อับดุลเลาะ และ เกษตรชัย (2563) ทำการศึกษา ลักษณะพฤติกรรมที่ไม่สอดคล้องตามวิถีอิสลามของเยาวชนมุสลิมกลุ่มเสี่ยงในพื้นที่สามจังหวัดชายแดนภาคใต้ พบว่า เยาวชนมุสลิมขาดการตระหนักรู้ในการแสดงออกของพฤติกรรมของตนเอง เปิดเผยตัวตนผ่านสื่อออนไลน์อย่างเปิดเผยและไม่เหมาะสม ได้รับอิทธิพลจากแนวความคิดของตะวันตก ดิตยาเสพติดและการพนัน ขโมยของผู้ปกครอง ประพฤติตนระหว่างเพศตรงข้ามก่อนแต่งงาน เป็นเหตุนำไปสู่การมีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร

และหีม (Laeheem, 2018) พบว่าผู้นำชุมชนส่งเสริมเยาวชนไทยมุสลิมให้มีจริยธรรมในการยึดมั่นในหลักศรัทธา 3 วิธี คือ การให้การศึกษาผ่านมัสยิดเพื่อเป็นศูนย์อบรมจริยธรรมอิสลาม การเป็นแบบอย่างที่ดี และการจัดค่ายอบรมจริยธรรมอิสลาม แต่กิจกรรมเหล่านี้ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและเยาวชนเพียงบางส่วน ขณะที่บางส่วน สนับสนุนบุคลากรให้เข้าร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ที่กำลังเป็นที่นิยมและทันสมัย ส่งผลให้เยาวชนบางส่วนประพฤติผิดหลักจริยธรรมของอิสลามด้วยการยึดมั่นในหลักศรัทธา ผลการวิจัยพบว่าเป็นประโยชน์ในการแสวงหาแนวทางในการส่งเสริมจริยธรรมอิสลามในการยึดมั่นในหลักศรัทธาด้วยแนวทางใหม่ที่น่าสนใจและตอบสนองความต้องการของเยาวชนได้ดียิ่งขึ้น

ยุทธนา และนิเลาะ (2561) ได้พัฒนารูปแบบการบริหารงานวิชาการของโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาอิสลามจังหวัดชายแดนภาคใต้เพื่อสร้างนักเรียนสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ โดย

เน้นย้ำการให้ความสำคัญกับวิถีอิสลาม เช่น การพัฒนาหลักสูตรสถานศึกษาให้มีความสัมพันธ์กับการจัดทำหลักสูตรตามวิถีชีวิตของมุสลิมที่สามารถนำไปปฏิบัติได้จริง มอบความรู้ควบคู่คุณธรรม จริยธรรมตามความถนัดของผู้เรียนและบริบทของพื้นที่ เพื่อให้ผู้เรียนสามารถพัฒนาตนเองและมีความรู้เท่าทันสถานการณ์ปัจจุบัน นอกจากนี้ยังได้อธิบายว่าการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ กระบวนการสอน สื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยีเพื่อการศึกษาที่มีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาที่เชื่อมโยงทั้งโลกศตวรรษที่ 21 หรือโลกปัจจุบันและโลกอนาคตหรือโลกหน้า โดยต้องสามารถนำไปปรับใช้ได้จริงในชีวิตประจำวัน เพื่อผลลัพธ์เชิงบวกของผู้เรียนมุสลิมทุกคน ไม่ว่าจะเป็นทางด้านจิตใจและจิตวิญญาณสอดคล้องกับหลักคำสอนต่าง ๆ ของอิสลาม

มनुศักดิ์ และนิเลาะ (2553) นำเสนอแนวคิดและวิธีการปลูกฝังจริยธรรมในอิสลาม ว่ามีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างมุสลิมที่สมบูรณ์ทั้งด้านการศรัทธาและการปฏิบัติตามบทบัญญัติของศาสนา ผู้ทำหน้าที่ปลูกฝังจะต้องมีความบริสุทธิ์ใจความยำเกรงความรอบรู้ ความสุภาพและควรตระหนักอยู่เสมอว่าเป็นงานที่จะถูกสอบสวนและรับผลตอบแทนในโลกหน้า ลักษณะพิเศษของการปลูกฝังจริยธรรมในอิสลามคือ การปลูกฝังหลักการศรัทธา การปลูกฝังแบบองค์รวม แบบต่อเนื่อง และแบบมีส่วนร่วม พร้อมทั้งยังให้แนวทางการปลูกฝังจริยธรรมในอิสลาม 6 วิธีการได้แก่ 1) วิธีการสร้างแบบอย่างที่ดี 2) วิธีการสร้างแรงจูงใจ 3) วิธีการตักเตือน 4) วิธีการนำเสนอประวัติศาสตร์อิสลาม 5) วิธีการจัดกิจกรรมปลูกฝังจริยธรรมอย่างสม่ำเสมอและ 6) วิธีการจัดสภาพแวดล้อมที่ดี

อับบาส และคณะ (2560) อธิบายว่าทฤษฎีทุนมนุษย์ทั่วไปมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุการเติบโตทางเศรษฐกิจ ส่วนทฤษฎีทุนมนุษย์ตามหลักการอิสลามมีเป้าหมายเพื่อให้บรรลุถึงคุณภาพและมนุษย์นั้นเพื่อเป็นตัวแทนของอัลลอฮ์บนหน้าแผ่นดิน การพัฒนาทุนมนุษย์ในองค์กรต้องมีการพัฒนาทุนมนุษย์ให้สอดคล้องกับกลยุทธ์เป้าหมาย วิสัยทัศน์ หรือสอดคล้องกับการสร้างสมรรถนะความสามารถ (Competency) ของคนในองค์กร การพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีอิสลาม นั้นต้องครอบคลุมในด้านต่าง ๆ อาทิเช่น การพัฒนาด้านจิตวิญญาณ ด้านกายภาพและร่างกาย ด้านความรู้และสติปัญญา และด้านคุณธรรมและจริยธรรม เป็นต้น โดยส่วนหนึ่งของรูปแบบและแนวทางการปฏิบัติในการพัฒนาทุนมนุษย์ตามวิถีอิสลาม มีดังนี้ 1) สร้างความเป็นหนึ่งเดียว (ญามาอะฮ์) 2) การศึกษาหรือ 3) การตักเตือนซึ่งกันและกัน 4) การสร้างความรัก 5) การให้เกียรติและปฏิบัติต่อกัน

ดังนั้นจะเห็นได้ว่าการบริหารโรงเรียนกวดวิชาที่สอดคล้องกับวิถีชีวิตหรืออัตลักษณ์ของคนในพื้นที่มีความจำเป็นอย่างยิ่ง เนื่องจากโรงเรียนกวดวิชาเป็นโรงเรียนทางเลือก มีอิสระเสรีในการจัดการเรียนการสอน การออกแบบหลักสูตร การบูรณาการสอนให้ตรงกับความต้องการของผู้เรียน และผู้ปกครอง โรงเรียนกวดวิชาจึงต้องแสดงจุดมุ่งหมายของการศึกษาชัดเจนและเนื้อหาของการศึกษา เพื่อตอบสนองความต้องการในอนาคตของนักเรียนและสังคมในพื้นที่นั้น โดยคำนึงถึง

อนาคตว่าการจัดการศึกษาของสถาบันการศึกษาสามารถมั่นใจได้ว่าจะสามารถพัฒนาผู้เรียนและพัฒนาสังคมได้ในระยะยาวอย่างยั่งยืน การบูรณาการเนื้อหาสาระเชิงวิชาการ และสอดแทรกเนื้อหาความเป็นคนดี ส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ จะส่งเสริมคุณธรรม จริยธรรมให้เกิดขึ้นในสถาบันกวดวิชา ผู้บริหาร และผู้สอน เป็นการจัดหลักสูตรให้ต่อเนื่องเชื่อมโยงกับหลักสูตร ของกระทรวงศึกษาธิการ แต่ยังคงส่งเสริมด้านคุณธรรม จริยธรรม และคุณลักษณะที่พึงประสงค์ (วีรพล, 2554) สอดคล้องกับพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 6 ที่ระบุไว้ว่า การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ไม่ว่าจะเป็นทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ คุณธรรม จริยธรรม วัฒนธรรมในการดำรงชีวิต สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคมได้อย่างมีความสุข และ เป็นไปตามยุทธศาสตร์ของหน่วยงานตามภารกิจ (Function, Agenda) และหน่วยงานพื้นที่ และ ยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ พ.ศ. 2563 – 2565 ของศูนย์อำนวยการบริหารจังหวัด ชายแดนภาคใต้ (2563) โดยให้มุ่งเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาในทุก ระดับให้ สอดคล้องกับความต้องการ วิถีชีวิต สร้างโอกาสทางการศึกษาให้กับเยาวชนในทุกช่วงวัย จนกระทั่งการศึกษา ตลอดชีวิต อีกทั้งส่งเสริมและพัฒนาพื้นที่จังหวัดชายแดนใต้เป็นศูนย์กลางธุรกิจ ฮาลาล

ดังนั้นแล้วการบริหารโรงเรียนกวดวิชาแบบวิถีอิสลาม คือการจัดการเรียนการสอน ในรูปแบบของโรงเรียนกวดวิชาที่ให้เป็นไปตามแนวทางของวิถีอิสลาม เช่นเดียวกับโรงเรียนเอกชนสอนศาสนาที่มีความพยายามในการมอบความรู้ควบคู่คุณธรรมจริยธรรมอันดี เป็นลักษณะของการจัดการศึกษาในมิติแห่งอิสลามโดยดำเนินการบริหารโรงเรียนให้เกิดการพัฒนาต่อผู้เรียนต่อไป

2.4 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

จากการวิจัยเรื่อง ตัวชี้วัดแนวทางการบริหารโรงเรียนกวดวิชาที่สอดคล้องกับวิถีอิสลามในจังหวัดปัตตานี ครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องดังนี้

2.4.1 งานวิจัยในประเทศ

อานนท์ และคณะ (2558) ได้ศึกษาแนวทางการพัฒนาการบริหารงานวิชาการของ โรงเรียนมัธยมศึกษาในจังหวัดมุกดาหาร ได้แก่ การจัดกระบวนการเรียนรู้ให้ยืดหยุ่นและเหมาะสมกับ ศักยภาพความถนัดและความสนใจของผู้เรียนใช้นวัตกรรมการเรียนการสอนที่ทันสมัย ประเมิน คุณภาพกำกับติดตาม การตรวจสอบการวัดผลและประเมินผลการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ระเบียบการวัดและประเมินผลอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอ

กมลวรรณ และคณะ (2564) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง กลยุทธ์การบริหารโรงเรียนเอกชน นอกระบบประเภททวิชาสู่มาตรฐานการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ ผลการวิจัยพบว่ากลยุทธ์การบริหาร ประกอบด้วย 3 กลยุทธ์ กลยุทธ์ที่ 1 พัฒนาคุณภาพผู้เรียน โดยใช้เทคโนโลยีปรับปรุงการจัดการเรียน การสอนให้ผู้ปกครองเกิดความเชื่อมั่น และปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการ เรียนรู้วิถีใหม่โดยใช้เทคโนโลยีที่ทันสมัย รวมถึงการปรับโครงสร้างการจัดทำแผนปฏิบัติการที่คำนึงถึง คุณภาพของผู้เรียนและสอดคล้องกับงบประมาณตามแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ กลยุทธ์ที่ 2 พัฒนาสื่อ นวัตกรรม และเทคโนโลยี ด้วยการพัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีมาตรฐานเป็นส่วน ของการขยายการจัดการเรียนการสอนตามแนวทางการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ด้วยเทคโนโลยี เพื่อให้เกิดการเรียนการสอนที่สามารถทำได้ทุกที่เรียนได้ทุกเวลา และสร้างการเรียนรู้ให้สามารถทำ การจัดการเรียนการสอนได้แม้ไม่ได้เข้าชั้นเรียนโดยการส่งเสริมให้ครูมีทักษะด้านเทคโนโลยีเพื่อการ จัดการเรียนรู้พร้อม ๆ กับการปรับปรุงและพัฒนาสื่อ นวัตกรรมและเทคโนโลยีที่มีอยู่ให้สอดคล้อง กับการจัดการเรียนรู้วิถีใหม่ กลยุทธ์ที่ 3 พัฒนาระบบการบริหารจัดการที่มีมาตรฐาน โดยการสร้าง ความเข้มแข็งของระบบภายในโรงเรียนเอกชนนอกระบบด้วยการพัฒนาระบบเครือข่ายการจัดการ เรียนรู้ของโรงเรียนเอกชนนอกระบบ การปรับปรุงค่าธรรมเนียมการเรียนให้เหมาะสมกับสภาพการณ์ ทางเศรษฐกิจและการยกระดับความร่วมมือของระบบเครือข่ายโรงเรียนเอกชนนอกระบบ

เอกอมร และคณะ (2556) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารโรงเรียนทวิชาเพื่อ ส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคม พบว่า 1) โรงเรียนทวิชามีการบริหารงานตามแนวคิดความ รับผิดชอบต่อสังคมในระดับจริยธรรมและมีจุดเด่นในเรื่องมนุษยชนจากการที่บุคลากรภายในองค์กร ปฏิบัติที่ดีต่อกันและกัน ต่อผู้ใช้บริการ และให้ความรู้แก่ชุมชน 2) โรงเรียนทวิชามีจุดแข็งในเรื่อง วิชาการ มีหลักสูตรที่ทันสมัยและมอบบริการที่ดี และ 3) กลยุทธ์ที่โรงเรียนทวิชาควรนำไปใช้ใ นการบริหารองค์กรเพื่อส่งเสริมความรับผิดชอบต่อสังคมประกอบไปด้วย 4 กลยุทธ์หลัก ที่เรียกว่า SCAN Strategy คือ กลยุทธ์ที่ 1 การยกระดับโรงเรียนทวิชาให้มีมาตรฐาน กลยุทธ์ที่ 2 การ ส่งเสริมความเชื่อมั่นและภาพลักษณ์ของโรงเรียนทวิชา กลยุทธ์ที่ 3 การสนับสนุนกิจกรรมด้าน วิชาการและส่งเสริมกิจกรรมทางด้านวัฒนธรรม และกลยุทธ์ที่ 4 การสร้างเครือข่ายความร่วมมือแบบ รอบด้าน

กฤติยา และคณะ (2563) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารวิชาการของโรงเรียนทวิชา ตามแนวคิดการยกระดับขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทยในเวทีโลก พบว่า กรอบ แนวคิดในการบริหารวิชาการที่พัฒนาขึ้น ประกอบด้วย 1) การพัฒนาหลักสูตร 2) การจัด กระบวนการเรียนรู้ และ 3) การวัดและประเมินผล ซึ่งบูรณาการขีดความสามารถในการแข่งขันใน เวิลด์ออฟประเทศไทยใน 3 ประเด็น คือ การรู้เรื่องการอ่าน การรู้เรื่องคณิตศาสตร์ และการรู้เรื่อง วิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบันในการบริหารวิชาการมีการปฏิบัติทุกด้านอยู่

ในระดับปานกลาง โดยค่าเฉลี่ยคะแนนสูงที่สุดคือด้านการวัดและประเมินผลมี ส่วนสภาพที่พึงประสงค์มีความต้องการอยู่ในระดับมาก และการวัดและประเมินผลมีความต้องการระดับมากที่สุด

อัญชลี และคณะ (2563) ได้ทำการวิจัยเรื่องกลยุทธ์การบริหารและการจัดการโรงเรียนกวดวิชาที่สอดคล้องกับการศึกษายุคดิจิทัล ผลการวิจัยพบว่า พฤติกรรมและความต้องการของผู้เรียนและผู้ปกครองส่วนมากเน้นด้านชื่อเสียงของโรงเรียนมากกว่า เพราะเชื่อว่าถ้าโรงเรียนมีพฤติกรรมและความต้องการของผู้เรียน และผู้ปกครองชื่อเสียงที่โด่งดัง เช่นการพูดปากต่อปาก หรือการการันตีทางด้านผลการเรียนของผู้เรียนจะส่งผลให้ผู้เรียนและผู้ปกครองให้การยอมรับมากกว่า นอกจากนี้ปัจจัยสำคัญที่ส่งผลต่อการเลือกโรงเรียนกวดวิชาของนักเรียนและผู้ปกครอง คือปัจจัยด้านการเงิน และปัจจัยด้านการเรียนที่ส่งผลต่อผู้เรียนและผู้ปกครองเป็นอย่างมากที่สุด เพราะถ้าผู้ปกครองมีฐานะทางการเงินที่ดีก็จะทำให้ผู้ปกครองส่งบุตรหลานเรียนโรงเรียนกวดวิชาที่ดี ๆ และมีชื่อเสียง และมีกลยุทธ์การบริหารและการจัดการโรงเรียนกวดวิชาดังนี้ กลยุทธ์ด้านที่ 1 ด้านการเงิน การกำหนดด้านราคา ค่าเล่าเรียนแต่ละหลักสูตรไว้อย่างชัดเจน ราคาเหมาะสมกับคุณภาพ ค่าหนังสือและอุปกรณ์การเรียนมีความเหมาะสม และราคาเหมาะสมกับจำนวนชั่วโมงเรียน มีการจัดโปรโมชั่นแบบเหมาจ่าย หรือลดราคาเป็นช่วง ๆ และสามารถผ่อนชำระค่าเล่าเรียนได้กลยุทธ์ด้านที่ 2 ด้านผู้เรียน การประเมินผลและทดสอบผลการเรียนของผู้เรียนอยู่เสมอ และดำเนินการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการเรียนการสอนอยู่เสมอ มีการจัดกิจกรรมให้มีส่วนร่วมทำกิจกรรมร่วมกับเพื่อน ๆ ในระหว่างการเรียนการสอน และการจัดเตรียมแผนการสอนโดยให้สอดคล้องกับผู้เรียน กลยุทธ์ด้านที่ 3 ด้านกระบวนการภายใน การเตรียมความพร้อมของเอกสารประกอบการเรียนการสอน การจัดตารางเรียนที่สะดวกต่อการเข้าเรียน สถาบันกวดวิชามีความสะดวกรวดเร็วในการให้บริการสถาบันกวดวิชามีช่องทางการชำระเงินที่หลากหลาย และสถาบันกวดวิชาให้ข้อมูลด้านการเรียน แนะนำการศึกษาต่อที่ถูกต้อง กลยุทธ์ด้านที่ 4 ด้านการเรียนรู้อและพัฒนาการจัดเตรียมเอกสารการสอนกระชับและเข้าใจง่ายใช้เทคนิคการสอนง่ายต่อการเข้าถึงผู้เรียน ความรู้ที่ได้รับผู้เรียนสามารถนำไปต่อยอดเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพนำความรู้ที่ได้ไปประยุกต์ใช้ในอนาคตและสามารถนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และโรงเรียนใช้สื่อการสอน เทคโนโลยีสารสนเทศและอุปกรณ์การเรียนที่ทันสมัยและเพียงพอกับความต้องการ

เมธิรินทร์ และนันทรัตน์ (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องแนวทางการบริหารงานตามมาตรฐานคุณภาพโรงเรียนเอกชนนอกระบบของโรงเรียนกวดวิชาในอำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช ผลการวิจัยพบว่า สภาพปัจจุบัน พบว่าอยู่ในระดับปฏิบัติมากที่สุด แนวทางการบริหารงานโรงเรียนกวดวิชา มี 10 ด้าน ดังนี้ 1) ผู้สอนมีความรู้ สามารถจัดการเรียนการสอนในแต่ละรายวิชาของตนเองและประพฤติตนเหมาะสมกับวิชาชีพ 2) การจัดกระบวนการเรียนรู้เป็นไปตามหลักสูตรอย่างมีประสิทธิภาพ 3) โรงเรียนมีความสัมพันธ์ที่ดีกับชุมชนในการจัดการศึกษาอย่าง

ต่อเนื่อง 4) ผู้สำเร็จการศึกษามีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนในระดับสูง 5) ผู้เรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์และทัศนคติเชิงบวกต่อการเรียน 6) ผู้บริหารเป็นผู้นำระดับมืออาชีพ 7) ระบบการบริหารจัดการมีประสิทธิภาพ 8) โรงเรียนมีอาคาร ห้องเรียน สถานที่สำหรับการฝึกปฏิบัติและสภาพแวดล้อม เหมาะสมกับหลักสูตรและเพียงพอต่อการใช้ 9) โรงเรียนจัดบริการและสวัสดิการทั่วถึงและเพียงพอ แก่ผู้เรียน 10) ปรัชญาและเป้าหมายของโรงเรียนเหมาะสมและใช้เป็นการชี้นำการดำเนินงานของโรงเรียนได้

สุทธิโรจน์ และวลัยพร (2561) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารโรงเรียนกวดวิชาตามเกณฑ์มาตรฐานคุณภาพแฟรนไชส์ ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบันของโรงเรียนกวดวิชาที่มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมาก โดยสามารถเรียงลำดับจากด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปจนถึงด้านที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดตามลำดับได้ดังนี้คือ ด้านการนำองค์กร ด้านผลลัพธ์ทางธุรกิจ ด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ ด้านการมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด และด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคล ทั้งนี้สภาพที่พึงประสงค์มีค่าเฉลี่ยโดยรวมอยู่ในระดับมากเช่นกัน โดยพบว่าสามารถเรียงลำดับด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดไปต่ำสุดได้ดังนี้คือ ด้านการนำองค์กร ด้านการมุ่งเน้นลูกค้าและตลาด และด้านการวัด การวิเคราะห์และการจัดการความรู้ และด้านการวางแผนเชิงกลยุทธ์มีค่าเฉลี่ยต่ำที่สุด 2) ความต้องการจำเป็นพบว่า ด้านการมุ่งเน้นทรัพยากรบุคคลมีค่าดัชนีความต้องการจำเป็นสูงที่สุด รองลงมาคือ ด้านการจัดการกระบวนการ ด้านการนำองค์กร และด้านผลลัพธ์ทางธุรกิจตามลำดับ

รัตติพร และปิยพงษ์ (2559) ศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการบริหารบุคลากรครูของโรงเรียนกวดวิชาในกรุงเทพมหานคร พบว่าสภาพปัจจุบันของการบริหารบุคลากรครูในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับปานกลาง สภาพที่พึงประสงค์ในภาพรวมและรายด้านทุกด้านอยู่ในระดับดีมาก เรียงลำดับความต้องการจำเป็นด้วย PNI_{Modified} ได้เป็น 1) การตกลงเรื่องค่าตอบแทนและสวัสดิการ 2) การวัดและประเมินผลในการทำงาน 3) การวางแผน 4) ความต่อเนื่องในการปฏิบัติงาน 5) การให้ข้อมูลข่าวสาร 6) การพัฒนาศักยภาพของบุคลากร 7) การคัดเลือกบุคลากร 8) การให้ความมั่นคงและการเจรจาต่อรอง 9) การนำเข้าสู่หน่วยงานและ 10) การสรรหาบุคลากร

วิชุดา และคณะ (2555) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การพัฒนาตัวชี้วัดการบริหารจัดการที่ดีสำหรับโรงเรียนแกนนำจัดการเรียนร่วมในจังหวัดเครือข่ายของศูนย์การศึกษาพิเศษ เขตการศึกษา 9 ผลการวิจัยพบว่า การบริหารจัดการที่ดีประกอบไปด้วย 57 ตัวชี้วัด ได้แก่ ด้านผู้เรียน 8 ตัวชี้วัด ด้านกิจกรรมพัฒนาผู้เรียน 19 ตัวชี้วัด ด้านสิ่งแวดล้อม 14 ตัวชี้วัด และด้านอุปกรณ์ 16 ตัวชี้วัด ในส่วนของผลการตรวจสอบคุณภาพตัวชี้วัดพบว่ามีความเที่ยงตรง มีค่าความเชื่อมั่น และมีผลการวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงยืนยันสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์

ณัฐมา และพิสมัย (2560) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการโรงเรียนกวดวิชาทางเลือก ในเขตพื้นที่ภาคใต้ของประเทศไทย ผลการวิจัยพบว่า 1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อจำนวนผู้เรียนโรงเรียนกวดวิชา ประกอบไปด้วย ค่านิยม จิตวิทยา สังคม และเศรษฐกิจ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก 2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อการบริหารจัดการของผู้บริหารโรงเรียนกวดวิชา ประกอบไปด้วย บุคลากร งบประมาณ สื่อ เครื่องมือหรืออุปกรณ์การเรียนการสอน การบริหารจัดการ ซึ่งผู้ให้ข้อมูลทุกกลุ่มมีความเห็นสอดคล้องกันในระดับมาก

อিবรอฮีม และอนนัต (2562) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการบริหารจัดการโรงเรียนดีเด่นด้านคุณธรรมจริยธรรมตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวิถีสลาม : กรณีศึกษาโรงเรียนบ้านบालะ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา ยะลาเขต 2 พบว่า โรงเรียนบ้านบาละเป็นโรงเรียนที่มีการบริหารดีเด่นด้านคุณธรรมตามโครงการโรงเรียนคุณธรรม โรงเรียนวิถีสลามด้วยการบริหารจัดการที่เป็นระบบและมีกระบวนการจัดกิจกรรมที่มีประสิทธิภาพ โดยนำแนวคิดหลักการบริหาร 7-S ของแมคแคนซีมาปรับใช้ ได้แก่ 1) กลยุทธ์ขององค์กร 2) โครงสร้างในองค์กร 3) บุคลากร 4) ระบบการปฏิบัติงาน 5) ทักษะ 6) ค่านิยมร่วม และ 7) รูปแบบการบริหาร นอกจากนี้โรงเรียนมีการลงมือปฏิบัติ นิเทศาสาติดตาม รายงานความก้าวหน้า และประเมินผลซึ่งเป็นกระบวนการจัดกิจกรรมของโรงเรียนคุณธรรม มุลนิยิวสธิรคุณ มาประยุกต์ใช้ โดยมีกระบวนการคือ นอกจากนี้ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนา คือ 1) ควรลงมือปฏิบัติในด้านการนิเทศ ติดตามผลด้วยการสร้างระบบการนิเทศที่เป็นระบบ มีการติดตามงานที่ดีและสร้างทีมติดตามอย่างชัดเจนและ 2) ต้องรายงานความก้าวหน้าของโครงการโรงเรียนคุณธรรม และประเมินผลอย่างเป็นระบบที่ชัดเจนและต่อเนื่องในการดำเนินต่าง ๆ

2.4.2 งานวิจัยต่างประเทศ

สำนักงานรองเลขาธิการ (Office of Deputy Secretary, 2001) ได้ทำการวิจัยเรื่อง Evidence That Tutoring Works ผลการวิจัยพบว่า หลักสูตรของการกวดวิชาที่ออกแบบมาอย่างดีนั้นมีผลลัพธ์ที่ดีต่อการพัฒนาทักษะการอ่านของผู้เรียน โดยนักเรียนที่มีทักษะการอ่านต่ำกว่าค่าเฉลี่ยเมื่อได้รับการกวดวิชาแล้วจะมีทักษะการอ่านเพิ่มขึ้นอย่างมาก เมื่อเทียบกับนักเรียนที่ไม่ได้รับการกวดวิชาจากหลักสูตรการกวดวิชาที่มีคุณภาพ นอกจากนี้ในงานวิจัยยังกล่าวถึงคุณสมบัติของการกวดวิชาที่ส่งผลดีต่อผู้เรียนในเชิงบวกมากที่สุด ได้แก่ การฝึกอบรมที่ครอบคลุมสำหรับผู้สอน การให้เวลาอย่างเหมาะสมโดยผู้สอน ผู้สอนที่มีโครงสร้าง การตรวจสอบประเมินผลการสอนอย่างรอบคอบ และความสัมพันธ์ที่ใกล้ชิดระหว่างการเรียนการสอนในชั้นเรียนกับหลักสูตรและบริการสอนพิเศษที่มีให้

นอกจากนี้การกวดวิชายังส่งผลต่อความมั่นใจในตนเองเกี่ยวกับการอ่าน แรงจูงใจในการอ่าน และพฤติกรรมของผู้เรียน

แดง และโรเจอร์ (Dang & Rogers, 2008) ทำการวิจัยเรื่อง The Growing Phenomenon of Private Tutoring: Does It Deepen Human Capital, Widen Inequalities, or Waste Resources? ผลการวิจัยชี้ให้เห็นว่าแม้การมีส่วนได้เสียข้อกังวล การสอนพิเศษสามารถเพิ่มประสิทธิภาพของระบบการศึกษาภายใต้สมมติฐานที่สมเหตุสมผลบางประการ มีคำแนะนำสำหรับการโจมตีการทุจริตและอื่น ๆ ปัญหาที่ทำให้ประโยชน์ของการสอนพิเศษส่วนตัวลดลง อีกทั้งในหลายประเทศ การสอนพิเศษแบบตัวต่อตัวเปิดสอนคู่ขนานโรงเรียนระบบของรัฐ อุตสาหกรรมการสอนส่วนตัวสามารถพบได้ในประเทศต่างๆ เช่น กัมพูชา สาธารณรัฐอาหรับอียิปต์ ญี่ปุ่น เกาหลี โมร็อกโก โรมาเนีย สิงคโปร์ สหรัฐอเมริกา และสหราชอาณาจักร โดยมีจำนวนโรงเรียนกวดวิชาสูงสุดในเอเชียตะวันออก ซึ่งการสอนพิเศษแบบส่วนตัวเป็นปรากฏการณ์ที่สำคัญไม่เฉพาะสำหรับนักเรียนระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือนักเรียนที่กำลังเตรียมตัวสอบเข้ามหาวิทยาลัยเท่านั้น แต่ยังรวมไปถึงสำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาตอนต้น ในบางประเทศเช่น ญี่ปุ่น ซึ่งการขยายตัวของอุตสาหกรรมกวดวิชานั้นมาจากหลายปัจจัย ทั้งจุลภาคและมหภาค

เกรร่า และคณะ (Guerra et al., 2017) ทำการวิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของการกวดวิชาเพื่อพัฒนาผลการเรียนในนักศึกษาพยาบาลที่มหาวิทยาลัยเซบิยา ระบุว่า การสนับสนุนการกวดวิชาหรือการสอนพิเศษให้เป็นกลยุทธ์พื้นฐานเพื่อบรรลุความสำเร็จทางวิชาการ เกี่ยวข้องกับคุณภาพและความเป็นเลิศในบริบทของการศึกษาระดับอุดมศึกษา การกวดวิชาเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์สำหรับนักเรียนและอาจารย์เพื่อพัฒนาผลการเรียนของนักเรียนในวิชาที่สอบตก กลยุทธ์ตามรูปแบบการติววิชาการแบบตัวต่อตัวที่เน้นความสัมพันธ์ระหว่างติวเตอร์กับผู้เรียน ซึ่งปรากฏว่าได้ผล นอกจากนี้นักเรียนยังได้รับผลลัพธ์เชิงบวกจากการประเมินโครงการกวดวิชา โดยเน้นความสำคัญไปที่ติวเตอร์ ยิ่งไปกว่านั้นการศึกษาแสดงให้เห็นหลักฐานว่า สามารถช่วยกลุ่มตัวอย่างในกระบวนการเรียนรู้ ความก้าวหน้าในการเรียน และสอบผ่านวิชาอย่างเห็นได้ชัด

ฮาซานะห์ และคณะ (Hasanah et al., 2022) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ปัจจัยที่ขับเคลื่อนการเลือกโรงเรียนสำหรับเด็กในครอบครัวมุสลิมชนชั้นกลางในอินโดนีเซีย: การศึกษาเชิงคุณภาพ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการเลือกโรงเรียนให้แก่บุตรหลาน คือ เป้าหมายทางการศึกษาที่สอดคล้องกันระหว่างครอบครัวและโรงเรียน นั่นคือ การสร้างเด็กให้มีศีลธรรมที่ดีตามหลักการอิสลาม และเพื่อให้มีความรู้ทั่วไปและความรู้ทางศาสนาอย่างสมดุลเพื่อสวัสดิภาพในอนาคตของบุตรหลาน โดยมี 4 ปัจจัยหลัก ดังนี้ 1) เป้าหมายทางการศึกษาของโรงเรียนและครอบครัว ที่สอดคล้องกัน 2) ค่าธรรมเนียมที่ถูกปลูกฝังในโรงเรียน 3) กลยุทธ์การจัดการเรียนการสอนภายในโรงเรียน และ 4) สภาพแวดล้อมของโรงเรียน

ซิซวานโต และ ฮิดายาติ (Siswanto & Hidayati, 2020) ได้ทำการวิจัยเรื่อง ตัวชี้วัดการบริหารจัดการสิ่งอำนวยความสะดวกโครงสร้างพื้นฐานที่ดีเพื่อปรับปรุงคุณภาพโรงเรียน พบว่า ผู้บริหารที่มีการวางแผนในเรื่องสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานถือว่าเป็นตัวชี้วัด การบริหารที่ดีที่มีผลต่อคุณภาพของโรงเรียน โดยสิ่งอำนวยความสะดวกที่เสียหายและโครงสร้าง พื้นฐานจะได้รับการซ่อมแซม หากไม่ซ่อมแซมแล้ว ทางโรงเรียนจะยื่นขอจัดซื้อจัดจ้างใหม่ อีกทั้งทุก ๆ ฝ่ายในโรงเรียนจะต้องบำรุงรักษาสิ่งอำนวยความสะดวกและโครงสร้างพื้นฐานที่มีอยู่เพื่อปรับปรุง คุณภาพการเรียนรู้ต่อไป

Prince of Songkla University
Pattani Campus